

Helsingin kaupungin kasvatuksen
ja koulutuksen toimiala

Tämä on Helsingin kaupungin
vammaisneuvoston hyväksymän
asiakirjan sähköinen versio.

Asia: Kehitysvammaisten oppilaiden opettajien siirrot

Helsingin perusopeopetuksessa ollaan toteuttamassa vammaisten lasten oppimiseen vaikuttavia muutoksia. Helsingin vammaisneuvosto esittää huolensa vammaisten lasten oikeudesta saada tarvitsemaansa opetusta. Luokkaryhmiin suunnitellut muutokset ja opettajien siirrot voivat uhata vammaisten lasten oppimisen jatkuvuutta.

Vammaisneuvosto esittää ryhmämuutoksista ja opettajien siirrosta luopumista vammaisten lasten oppimisen jatkuvuuden turvaamiseksi. Uusia kelpoisuusehtoja sovelletaan vain uusien erityisopettajien rekrytoinnissa.

Perusopetuksen suunnitelma on korvata tietyissä kehitysvammaisten oppijoiden luokissa aiemmin kelpoisiksi katsotut nykyiset opettajat erityisluokanopettajilla. Ensi lukuvuoden alusta lähtien ko. opetusryhmiin tulee mahdollisesti eri vammadiagnoosin omaavia oppijoita, jotka tarvitsevat erilaista tukea ja resurssointia.

Vammaisten lasten oppimisen häiriöttömän jatkuvuuden turvaamisen kannalta on olennaista tutun ryhmän ja oppimisen edellytysten jatkuvuus ja ennakoitavuus. Siten tuttujen opettajien työssä jatkaminen on perusteltua. Alakoulun puolella oppija voi olla pitkäänkin samalla luokalla eli 1–6 vuotta. Opettajan tuntemus oppijan vahvuuksista ja hänen tarpeistaan sekä luottamus puolin ja toisin on vahva.

Perusopetuslain 20 b §:n mukaisena oppimisen edellytyksiä tukevana opetusjärjestelynä opetusryhmät tulee OPH:n hyväksymien valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden mukaan muodostaa siten, että opetuksen tavoitteet voidaan saavuttaa.

Vammaisneuvosto huomauttaa, että kehitysvammaisten lasten oppimisen edellytykset tulee ottaa huomioon ryhmässäkin yksilöllisesti. Oppimisympäristö muuttuu olennaisesti, jos muutoinkin vaativassa oppimisympäristössä on hyvin erilaisia oppijoita. Jokaisella lapsella on oikeus yhdenvertaiseen oppimiseen.

Myöskään oppimisen ja koulunkäynnin tuen muutokset eivät edellytä opettajien siirtoa. Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan ”Kelpoisuusasetuksen muutos ei velvoita opetuksen järjestäjää tarkastelemaan aikaisemmin valittujen henkilöiden kelpoisuuksia tai edellytä näiden henkilöiden siirtämistä uusiin tehtäviin. Jos joku opetuksen järjestäjä näin tekee, johtuu tämä muusta syystä kuin kelpoisuusasetuksen muutoksesta.”

Vammaisneuvosto pyytää perusopetusta arvioimaan, onko uudistuksessa riittävästi huomioitu lapsen edun ensisijaisuuden periaatetta, jota perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on perusopetuslain 3 a §:n nojalla noudatettava. Tähän velvoittavat myös useat ihmisoikeussopimukset, joihin Suomi on sitoutunut.

Perusopetusta järjestettäessä tulee noudattaa Suomea sitovia ja lain tasoisina voimassa olevia kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, joista tärkeimmät ovat [YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksien sopimus](#) (esim. 7 ja 24 artiklat) ja [YK:n lapsen oikeuksien sopimus](#) (esim. 23 ja 28–29 artiklat). Näissä molemmissa korostuu vammaisten lasten yhdenvertainen oikeus koulutukseen ja opetukseen sekä omien kykyjensä täysimääräiseen kehittämiseen.

Vammaisneuvosto korostaa, että Helsingissä ei tule toteuttaa henkilöstövetoisia siirtoja ilman näyttöä siitä, että ne parantavat oppilaiden opetuksen ja tuen laatua ja että vaihtoehtoiset pedagogiset/rakenteelliset keinot on arvioitu.

**

Vammaisneuvosto muistuttaa, että Helsinki on sitoutunut Lapsiystävällinen kunta -malliin ja osana sitä myös esimerkiksi vahvistamaan päätöksenteon lapsivaikutusten arviointia: <https://hyte.hel.fi/lapsiystavallinen-kunta-malli/>. Lapsiystävällinen kunta -työ perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen ja siinä edistetään lapsen oikeuksien toteutumista. Helsinki on siten sitoutunut edistämään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia kaikessa toiminnassaan.

Onko Lapsiystävällinen kunta -mallia noudatettu ja arvioitu vaikutuksia kehitysvammaisten oppilaiden oppimisen kannalta, kun vammaisen lasten ryhmien kokoonpanoon ja oppilaita opettavien opettajien työtehtäviin on suunniteltu muutoksia, joilla selkeästi voi olla vaikutuksia opetuksen sisältöön ja oppijoiden oppimisedellytyksiin?

**

Vammaisneuvosto on huolissaan myös pätevien opettajien riittävydestä tulevaisuudessa. Vammaisneuvosto kehottaakin perusopetusta varmistamaan riittävät opetuksen ja oppimisen tuen resurssit.

Vammaisneuvosto esittää, että suunniteltaessa ja tehtäessä vammaisten ja pitkäaikaissairaiden lasten ja nuorten oppijoiden opetukseen muutoksia pyydetään vammaisneuvostolta lausunto. Vammaisneuvoston jäsenistö edustaa laajaa joukkoa eri vamma- ja pitkäaikaissairaiden ihmisten ryhmiä ja kansalaisia.

Helsingin vammaisneuvosto

Sirpa Puhakka
puheenjohtaja

Kristiina Karhos
varapuheenjohtaja